

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Хмарський В. М.

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти III освітній рівень

Спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини

(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

(назва інституту, факультету)

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
«Економічні стратегії у глобальній економіці».

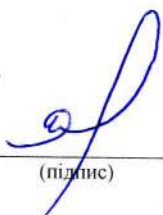
(назва навчальної дисципліни)

Розробник: Якубовський С. О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ФМВПС ОНУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від "28" серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(С.О. Якубовський)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) економіко-правового факультету

Протокол № 1 від "04" вересня 2019 р.

Голова НМК

(підпис)

(О. Ю. Хорошилов)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3	Галузь знань 29 – Міжнародні відносини (шифр і назва)	за вибором ВНЗ
годин – 90	Спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини (код і назва)	<i>Рік підготовки:</i> 1-й
залікових модулів – 2		<i>Семестр</i> 2-й
змістових модулів – 2		<i>Лекції</i> 8 год.
<u>ІНДЗ*</u> – <u>Розвиток платіжного балансу однієї з країн за 2015-2019 роки</u> (вид завдання)	Спеціалізації: - <hr style="width: 20%; margin: 0 auto;"/> (назва)	<i>Практичні, семінарські</i> -
		<i>Лабораторні</i> -
	Рівень вищої освіти: третій (програма PhD)	<i>Самостійна робота</i> 82 год. у т.ч. ІНДЗ*: - 30 год.
		Форма підсумкового контролю: залік

* – за наявності

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Головною метою курсу «Економічні стратегії у глобальній економіці» є вивчення теоретичних та прикладних аспектів сучасного розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин.

Завданням дисципліни є опанування базовими принципами сучасних теоретичних моделей економічного розвитку та практикою формування умов для економічного зростання країн в умовах глобалізації світового господарства; набуття навичок аналізу економічних мотивів і чинників виникнення глобальних дисбалансів у світовій економіці.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК): Здатність до логічного, абстрактного, креативного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; Уміння аналізувати та систематизувати інформацію з різних джерел, використовуючи інноваційні підходи та сучасні технології; ЗК5 - Уміння самостійно організовувати та здійснювати наукові дослідження, продукувати ідеї, визначати наукові проблеми, готувати наукові доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів наукових досліджень.

б) фахових загальних (КФЗ): Вміння готувати публічні виступи з низки питань міжнародних економічних відносин; Вміння застосовувати кумулятивні знання в умовах розвитку нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій розвитку світового господарства; Наявність системного уявлення про структуру і тенденції розвитку світової економіки; знання принципів прийняття і реалізації економічних рішень на мікро- та макrorівнях; уміння використовувати економічну інформацію у професійній, виробничій діяльності і повсякденному житті.

в) спеціальних фахових (КФС): Здатність визначати економічні стратегії; Вміння прогнозувати тенденції розвитку глобальних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін; Вміння здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку зовнішньоекономічної діяльності підприємств та держав в цілому; Здатність до моделювання ситуацій та поведінки суб'єктів ЗЕД в умовах нестійкості кон'юнктури на світових ринках, розробляти та обирати перспективні напрями діяльності та розвитку в умовах криз у світовому господарстві.

Очікувані результати навчання. Студенти навчаються: опанувати сучасну термінологію; проводити аналіз особливостей формування валютно-кредитної та бюджетної політики країн; визначати межі соціальної відповідальності бізнес структур. Значна увага в курсі приділяється інтерактивним методам навчання, а саме аналізу та обговоренню мотивів та чинників виникнення дисбалансів у національних та світовій економіках на базі колективних рішень та дискусій.

При викладанні дисципліни використовуються матеріали міжнародних економічних організацій, зокрема Міжнародного валютного фонду, та Національних банків країн. Використання для самостійної творчої роботи новітніх матеріалів англійською мовою дозволяє студентам засвоїти сучасну міжнародну термінологію, використовувати сучасні навчальні, наукові, аналітичні та методичні матеріали англійською мовою.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Сучасний етап еволюції ринкової економіки

Етапи історичної еволюції ринкової економіки. Регіональні особливості сучасної моделі ринкової-економіки. Необхідність удосконалювання сучасної капіталістичної системи й усунення перешкод на шляху її подальшого розвитку. Світова фінансово-економічна криза як відбиття неспроможності сучасної моделі капіталізму. Шляхи реформування сучасної капіталістичної системи.

Тема 2. Роль держави у постіндустріальній економіці

Основи сучасної теорії суспільного вибору. Фінансова база розвитку постіндустріальних економік. Державні видатки та соціальні трансферти країн. Структура податкових надходжень держав: ставки прибуткового податку у країнах світу. Структура державних видатків країн: оборона, охорона здоров'я, освіта. Динаміка основних інструментів макроекономічної політики у постіндустріальних економіках. Функції та роль держави у розвитку економік пострадянських країн.

Тема 3. Глобалізм та регіоналізм у контексті сучасних моделей економічного зростання

Конфігурація світового економічного простору. Передумови та заходи структуризації субрегіонального і регіонального економічного простору. Лібералізація торговельних режимів, рівень внутрішньорегіональної торгівлі в інтеграційних угрупованнях. Ефективність функціонування регіональних угруповань країн Європи, Північної та Південної Америки, Азії, Африки, пострадянських країн.

Тема 4. Періодизація розвитку міжнародних фінансових ринків

Позичальники, кредитори, ключові ризики, погрози міжнародній фінансовій системі під час наступних основних періодів розвитку міжнародних фінансових ринків: епоха облігаційних запозичень (середина ХІХ ст. -1914 р.; 1918 - 1929); епоха банківського кредитування (1950 - 1980-ті роки); епоха інвестування у фінансові інструменти приватного сектора (середина 1990-х років – по теперішній час).

Тема 5. Проблеми глобальних дисбалансів у світовій економіці

Причини виникнення глобальних дисбалансів у світовій економіці. Динаміка курсів основних валют і вартості валютних резервів різних країн в умовах глобальних дисбалансів. Взаємозалежність торговельних потоків й взаємних інвестицій від валютних, кредитних і фондових ризиків, які пов'язані із глобальними дисбалансами. Ризики глобальної незбалансованості для України. Діяльність суверенних фондів у контексті проблеми глобальних

дисбалансів. Роль суверенних фондів у вирішенні "парадокса заощаджень". Ключові політико-економічні доктрини корекції глобальних дисбалансів.

Тема 6. Світова фінансова криза

Додаткова фінансова ліквідність 2001-2007 років як передумова світової валютно-фінансової кризи. Причини та наслідки надмірного споживання у країнах «золотого мільярда». Особливості функціонування систем іпотечного кредитування у країнах світу. Іпотечне кредитування в умовах фінансово-економічної кризи. Роль похідних цінних паперів у світовій фінансовій системі. Наслідки фінансової кризи для розвитку міжнародних галузевих ринків.

Тема 7. Заходи міжнародних організацій та національних урядів щодо протидії наслідкам світової фінансової кризи

Діяльність міжнародних економічних організацій (МВФ, Світовий банк, Світова організація торгівлі) в умовах світової валютно-фінансової кризи. Цілі та наслідки зустрічей «великих вісімок» та «двадцятки» (G-8, G-20). Антикризові стратегії урядів та національних банків промислово-розвинутих держав в умовах світової економічної кризи. Динаміка процентних ставок, ліквідність банківської системи і грошова емісія у країнах Європейського Союзу, Азії та Північної Америки.

Тема 8. Країни, що розвиваються, в умовах світової економічної кризи

Чинники економічного зростання країн, що розвиваються, за останні десятиліття: основи міжнародної конкурентоспроможності країн, залежність добробуту країн від цін на енергоресурси, «прокляття природних ресурсів». Регіональні особливості економічного зростання у країнах, що розвиваються. Характерні риси, мета та механізми реалізації валютно-кредитної, фіскальної і бюджетної політики країн, що розвиваються, наприкінці XX та початку XXI століть. Динаміка процентних ставок, ліквідність банківської системи і грошова емісія у країнах, що розвиваються.

Тема 9. Корпоративна соціальна відповідальність в умовах глобалізації світового господарства

Сутність корпоративної соціальної відповідальності. Корпоративна соціальна відповідальність й державне регулювання з погляду теореми Коуза. Сфери корпоративного регулювання і можливості держави. Легітимність і захищеність прав власності як необхідний інструмент побудови системи корпоративної соціальної відповідальності. Соціальний капітал і суспільна ефективність корпоративної соціальної відповідальності: формальний аналіз. Практика корпоративної соціальної відповідальності у країнах ЄС, США, СНД.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		го	л	п/с	лаб		ср	го	л	п/с
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1.										
Тема 1. Сучасний етап еволюції ринкової економіки	6		2		4					
Тема 2. Роль держави у постіндустріальній економіці	8		2		6					
Тема 3. Глобалізм та регіоналізм у контексті сучасних моделей економічного зростання	8		2		6					
Тема 4. Періодизація розвитку міжнародних фінансових ринків	8		2		6					
Разом за змістовим модулем 1	30		8		22					
Змістовий модуль 2.										
Тема 5. Проблеми глобальних дисбалансів у світовій економіці	6				6					
Тема 6. Світова фінансова криза	6				6					
Тема 7. Заходи міжнародних організацій та національних урядів щодо протидії наслідкам світової	6				6					

фінансової кризи									
Тема 8. Країни, що розвиваються, в умовах світової економічної кризи	6				6				
Тема 9. Корпоративна соціальна відповідальність в умовах глобалізації світового господарства	6				6				
Разом за змістовим модулем 2	30				30				
ІНДЗ*	30				30				
Усього годин	90		8		82				

* – за наявності

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасний етап еволюції ринкової економіки	4
2	Роль держави у постіндустріальній економіці	6
3	Глобалізм та регіоналізм у контексті сучасних моделей економічного зростання	6
4	Періодизація розвитку міжнародних фінансових ринків	6
5	Проблеми глобальних дисбалансів у світовій економіці	6
6	Світова фінансова криза	6
7	Заходи міжнародних організацій та національних урядів щодо протидії наслідкам світової фінансової кризи	6
8	Країни, що розвиваються, в умовах світової економічної кризи	6
9	Корпоративна соціальна відповідальність в умовах глобалізації світового господарства	6
	Разом	52

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Зміст учбового проекту для кожного студента – виявити дисбаланси у платіжному балансі однієї із країн, що розвиваються.

8. Методи навчання

Лекції, розв'язування задач, вправ, обговорення проблемних питань, виконання творчих завдань, виконання самостійних завдань, конспектування, складання і захист ІНДЗ.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання ІНДЗ; підсумковий письмовий тест після кожного змістовного модуля.

10. Питання для підсумкового контролю

1. Етапи історичної еволюції ринкової економіки.
2. Шляхи реформування сучасної капіталістичної системи.
3. Основи сучасної теорії суспільного вибору.
4. Структура податкових надходжень держав: ставки прибуткового податку у країнах світу. Структура державних видатків країн: оборона, охорона здоров'я, освіта.
5. Динаміка основних інструментів макроекономічної політики у постіндустріальних
6. Конфігурація світового економічного простору.
7. Передумови та заходи структуризації субрегіонального і регіонального економічного простору.
8. Лібералізація торговельних режимів, рівень внутрішньорегіональної торгівлі в інтеграційних угрупованнях.
9. Ефективність функціонування регіональних угруповань країн Європи, Північної та Південної Америки, Азії, Африки, пострадянських країн.
10. Позичальники, кредитори, ключові ризики, погрози міжнародній фінансовій системі під час основних періодів розвитку міжнародних фінансових ринків.
11. Причини виникнення глобальних дисбалансів у світовій економіці.
12. Динаміка курсів основних валют і вартості валютних резервів різних країн в умовах глобальних дисбалансів.
13. Взаємозалежність торговельних потоків й взаємних інвестицій від валютних, кредитних і фондових ризиків, які пов'язані із глобальними дисбалансами.
14. Діяльність суверенних фондів у контексті проблеми глобальних дисбалансів.
15. Роль суверенних фондів у вирішенні "парадокса заощаджень".
16. Причини та наслідки надмірного споживання у країнах «золотого мільярда».
17. Особливості функціонування систем іпотечного кредитування у країнах світу.

18. Роль похідних цінних паперів у світовій фінансовій системі.
19. Наслідки фінансової кризи для розвитку міжнародних галузевих ринків.
20. Діяльність міжнародних економічних організацій (МВФ, Світовий банк, Світова організація торгівлі) в умовах світової валютно-фінансової кризи.
21. Антикризові стратегії урядів та національних банків промислово-розвинутих держав в умовах світової економічної кризи.
22. Динаміка процентних ставок, ліквідність банківської системи і грошова емісія у країнах Європейського Союзу, Азії та Північної Америки.
23. Чинники економічного зростання країн, що розвиваються, за останні десятиліття.
24. Характерні риси, мета та механізми реалізації валютно-кредитної, фінансової і бюджетної політики країн, що розвиваються, наприкінці ХХ та початку ХХІ століть.
25. Динаміка процентних ставок, ліквідність банківської системи і грошова емісія у країнах, що розвиваються.
26. Соціальний капітал і суспільна ефективність корпоративної соціальної відповідальності. Практика корпоративної соціальної відповідальності у країнах ЄС, США, СНД.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль								Модульний контроль		ІНДЗ	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2				Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8-N9				
2	2	2	2	2	2	2	4	22	20	40	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення.

2. Рекомендована література.
3. Електронні інформаційні ресурси.
4. Ілюстративні матеріали.

13. Рекомендована література

Основна

1. United Nations Conference on Trade and Development. World Investment Report 2013-2018, NY, 2018.
2. Платонова И.Н. Национальные валютные системы: понятие, элементы и роль в национальной экономике /И.Н. Платонова// Международные валютные отношения:учебник / [И.Н. Платонова и др.] ; под ред. М.А. Эскиндарова, Е.А. Звоновой. - Москва : КНОРУС, 2018. – 350 с.
3. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; канд. екон. наук, Т. А. Родіонова; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2018. - 172 с.
4. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; за ред. д-ра екон. наук, прф. С. О. Якубовського, канд. екон. наук, доц. Ю. О. Ніколаєва ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2015. - 304 с.
5. А.С. Філіпенко. Міжнародні економічні відносини: теорія: підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.: К.: Либідь, 2008.
6. В.О. Шевчук. Міжнародна економіка: Теорія і практика: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН. Знання. 2008. 663 с.
7. G.Soros. The New Paradigm for Financial Markets: The Credit Crisis of 2008 and What It Means. Public Affairs, New York, 2008. – 162 p.
8. Шевчук В., Атаманчук З. Монетарні аспекти платіжного балансу та демонетизація. Режим доступу:
<http://mev.lac.lviv.ua/downloads/vyklad/shevch/Shevchuk-07-9monetary18.pdf>
9. Шевчук В. О. Інфляційні ризики експанційної монетарної політики. Режим доступу: <http://mev.lac.lviv.ua/downloads/vyklad/shevch/Shevchuk-08-2monetary19.pdf>
- 10.С. Якубовський. Динаміка зовнішнього боргу як передумова валютно-фінансової кризи у країнах СНД // Науковий вісник Одеського державного економічного університету. – 2007. - № 16 (53). – С. 3-12
- 11.Рогач О.І. Транснаціональні корпорації: підручник / О.І. Рогач. – К. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 400 с.
- 12.Financial Times. Global 500, 2012-2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://media.ft.com/cms/8289770e-4c79-11de-a6c5-00144feabdc0.pdf>
- 13.Fortune. Global 500, 20126-2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://money.cnn.com/magazines/fortune/global500/2018/full_list/
- 14.International Monetary Fund. Monthly Survey of International Financial Statistics. Washington. – 2018 - № 3.

Додаткова

- 15.Yakubovskiy S. O., Sydorova Z. A. Development Prospects of London as the

- World's Financial Center in the Conditions of Brexit / S. O. Yakubovskiy, Z. A. Sydorova // *Baltic Journal of Economic Studies*. – 2017. – Vol. 3, № 5.
16. Якубовский С.А., Родионова Т.А. Пути повышения эффективности внешнеэкономических позиций Украины и Республики Беларусь // *Новые возможности реформатирования системы международных отношений / сост. Е. А. Достанко*. – Минск: Изд. центр БГУ, 2017. – С. 118-123.
 17. Варналій З.С., Сизоненко В.О. Основи підприємницької діяльності: Підручник / З.С. Варналій, В.О. Сизоненко. – К.: Знання України, 2017. – 404 с.
 18. Герасимчук З.В., Горбач Л.М. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник. – Луцьк: Надстир'я, 2016. – 328 с.
 19. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2017. – 581 с.
 20. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2017. – 406 с.
 21. Основы цифровой экономики: учебное пособие / коллектив авторов; под ред. М.И. Столбова, Е.А. Бренделевой. — М.: Издательский дом «Научная библиотека», 2018. — 238 с.

Перелік інформаційно-статистичних джерел

1. Міжнародний валютний фонд – www.imf.org На цьому сайті у вільному доступі є статистична інформація про основні економічні показники 184 країн світу.
2. Комісія ООН з торгівлі та розвитку – www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=3198&lang=1 На цьому сайті у вільному доступі є статистична інформація про платіжний баланс – експорт, імпорт товарів та послуг, рух прямих, портфельних та інших інвестицій усіх країн-членів ООН.
3. Центральне розвідувальне управління США (ЦРУ) – www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/ Цей сайт містить аналітично-статистичну інформацію, соціально-економічні показники та міжнародні торгові та фінансові індикатори 231 країни та території.
4. Азійський банк розвитку - www.adb.org/Countries Цей сайт містить статистичну інформацію, соціально-економічні показники, міжнародні торгові і фінансові індикатори 44 країн Азії.
5. Державний комітет статистики України – www.ukrstat.gov.ua На цьому сайті у вільному доступі є статистична інформація про майже усі макроекономічні та галузеві показники економічного розвитку України.